

प्रश्न १ : ग्रंथ सोडण्यापूर्वी कोणती तयारी करावी

- ग्रंथाचा आशय नीट समजावून घ्यावा.
- मन एकाग्र करून ग्रंथातील तत्वांचा शोध घ्यावा.
- श्रावणाचे मनन करावे. निदिध्यास धरावा. त्यामुळे साक्षात्कार होतो.
- सर्व तत्वांचा विचार करावा.
- आत्मज्ञानाचा विचार पक्का करावा.

यानंतर ग्रंथ सोडला तरी चालेल.

प्रश्न २: श्रावणापासूनचे लाभ

- श्रावणामुळे भक्ती आणि विरक्ती उत्पन्न होते.
- विषयवासना सुटते.
- चित्त शुद्ध होते.
- चित्ताला स्थिरता येते.
- मनातील अहंभाव नाहीसा होतो.
- श्रवणाने अंगभूत गुण – स्वभाव बदलतो.
- मानला आवर घालण्याची शक्ती मिळते.
- समाधी अवस्था प्राप्त होते.

प्रश्न ३: अद्वैत ग्रंथ श्रवण का

- आता असो हे बोलणे | ज्यासी स्वहित करणे | तेणे सदा विचाराणे | अद्वैतग्रंथी || (७-९-२६)
- आत्मज्ञानी एकचित्त | तेणे पाहणे अद्वैत | एकांत स्थळी निवांत | समाधान || (७-९-२७)
- बहुत प्रकारे पाहता | ग्रंथ नाही अद्वैतापरता | परमार्थास तत्वता | तारुंच की || (७-९-२८)

आत्मज्ञान हेच सर्वात महत्वाचे आहे. कारण त्याच्यामुळेच कल्याण आहे. असे ज्ञान एखाद्या ग्रंथात नसेल तर तो वाचण्यात अर्थ नाही. एकांताच्या ठिकाणी जाणून शांतपणे अद्वैत ग्रंथाचा अभ्यास केला तर समाधान लाभते. अनेक प्रकारे विचार केला असता असे कळते की परमार्थाच्या मार्गावर तरून जाण्यासाठी अद्वैत ग्रंथ हेच एक वाहन (जहाज) आहे.

प्रश्न ४: ओवीचे स्पष्टीकरण

एकांती नाजूक कारबार | जेथे असावे अतितत्पर | त्याच्या कोटीगुणे विचार | अध्यात्मग्रंथी || (१७-३-७)

श्रवण अतिशय सावधानतेने, नीट लक्ष देऊन करायचे असते. अशा सावधानतेची समर्थ अनेक उदाहरणे देतात. वरील ओवी त्यातील एक. राजकारणाची चर्चा, गुप्त खलबते करताना फार सावधानता पालवी लागते. कोठलीही गुप्त योजना बाहेर समजली तर शत्रू पर्यंत पोहोचून फसू शकते. अशाच पद्धतीची (किंवा त्याहून जास्त) सावधानता अध्यात्मग्रंथांचा अर्थ समजावून घेताना घ्यावी लागते. सर्व बाजूने विचार करावा लागतो. कोठल्याही प्रकारे कोठेही संदेह ठेवून चालत नाही. Fool-proof and un-ambiguous interpretation and understanding is the key.

प्रश्न ५: १: प्रवचनकार

1. बाबामहाराज सातारकरांची ज्ञानेश्वरांवरील प्रवचने – “इवलेसे रोप लाविले द्वारी”
2. शंकर अभ्यंकर यांचे स्वामी विवेकानंदांच्या जीवनावरील प्रवचने
3. सुनील चिंचोलकर यांची दासबोधावरील प्रवचने
4. राम शेवाळकर यांचे ज्ञानेश्वरीवरील कथाकथन (प्रवचन नाही)
5. डॉ. सुचेता परांजपे यांचे वेदांवरील वर्ग (प्रवचन नाही)

प्रश्न ५: २: विचार

वर उल्लेख केलेल्या बहुतांशी प्रवचनकारांनी विषय सोपा करून सांगितला. व्यावहारिक उदाहरणे देऊन विषय समजावला. सर्वांचा व्यासंग-अभ्यास दांडगा वाटला. प्रत्येक विषयात काही वेचून सांगण्यासारखे असते, तेवढ्यावर लक्ष केंद्रित करून विषयाची रुची वाढवली (“उत्कट भव्य तेची घ्यावे | मिळमिळीत अवघे टाकून द्यावे |...”).

प्रश्न ५: ३: ग्रंथांची लक्षणे

चांगल्या ग्रंथामुळे:

- परमार्थ वाढतो
- विरक्ती संचारते
- भक्ती व साधना आवडू लागतात
- गर्व-अहंभाव नष्ट होतो
- भ्रम लोप पावतो
- उपरती होते
- अवगुण पालटतात
- अंगी धारीष्ट्य येते
- परोपकाराची बुद्धी वाढते